

Sadarbnīca

Ieva Kalniņa

Rīgas enerģētikas aģentūra

www.rea.riga.lv/sadarbnica

Kas ir aprites ekonomika?

Aprite ekonomika ir ilgtspējību veicinošs attīstības modelis, kura būtība ir produktu, materiālu un resursu vērtības saglabāšana, celšana un noturēšana ekonomikā pēc iespējas ilgāk, vienlaikus samazinot gan izejvielu patēriņu un atkritumu apjomu, gan arī ietekmi uz vidi.

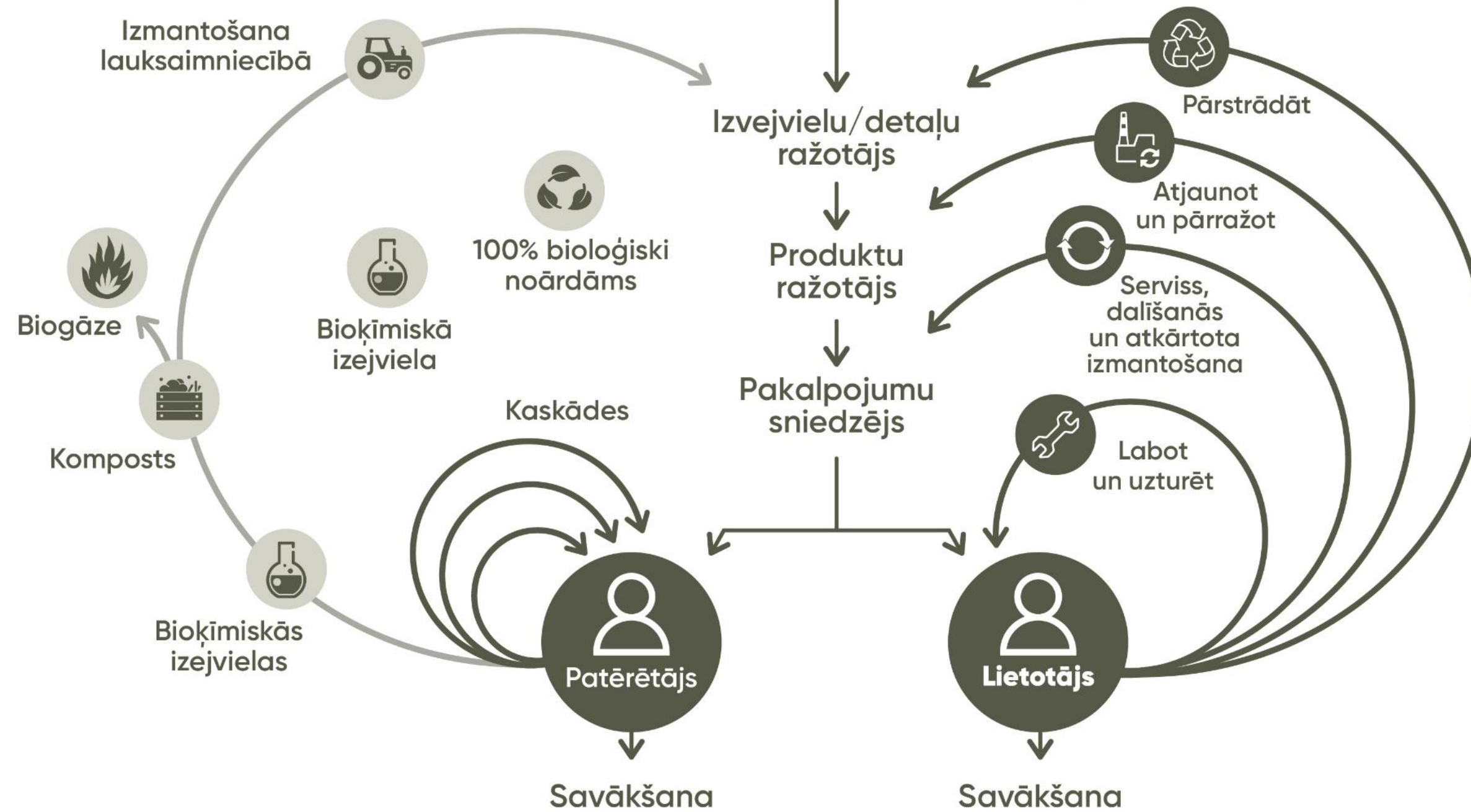

BIOLOĢISKIE CIKLI

TEHNISKIE CIKLI

Atjaunīgās enerģijas izmantošana

Atkritumu sadedzināšana ar enerģijas atguvi

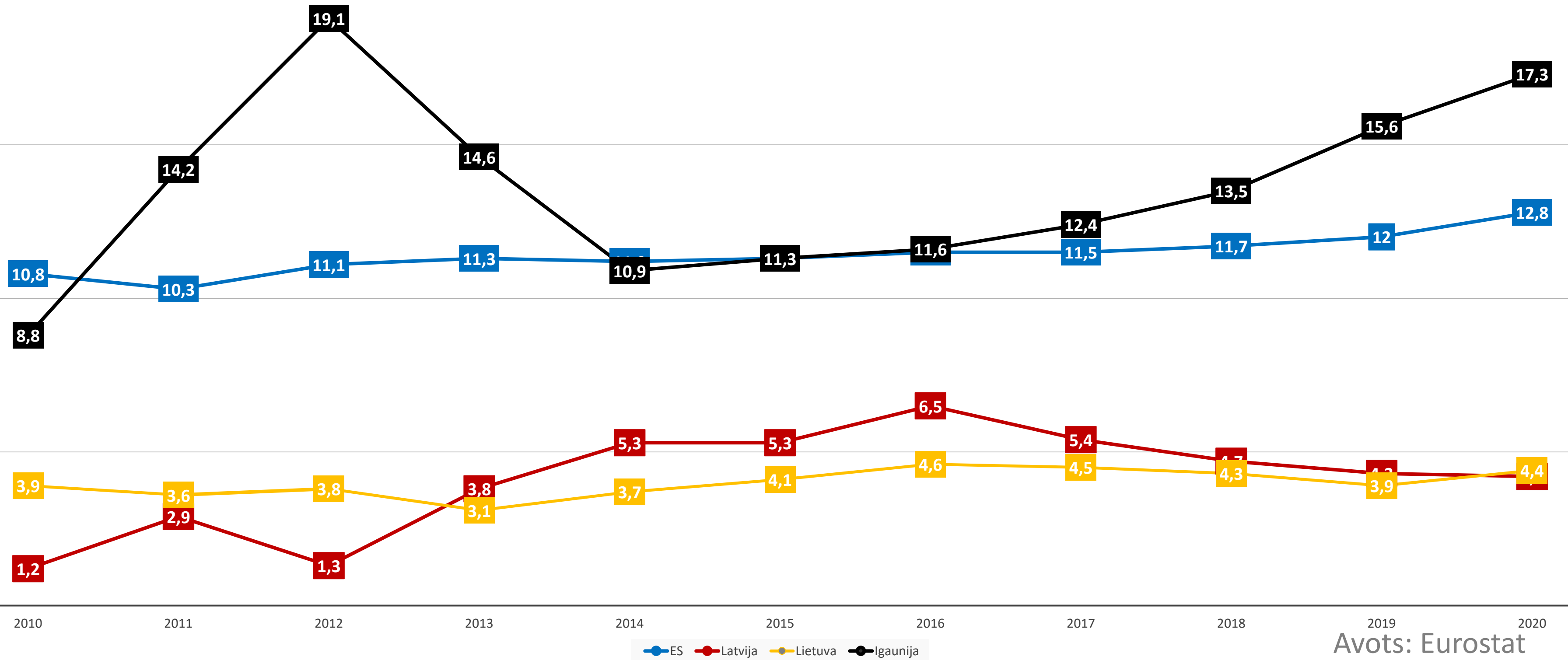
Atkritumu noglabāšana poligonā

80%

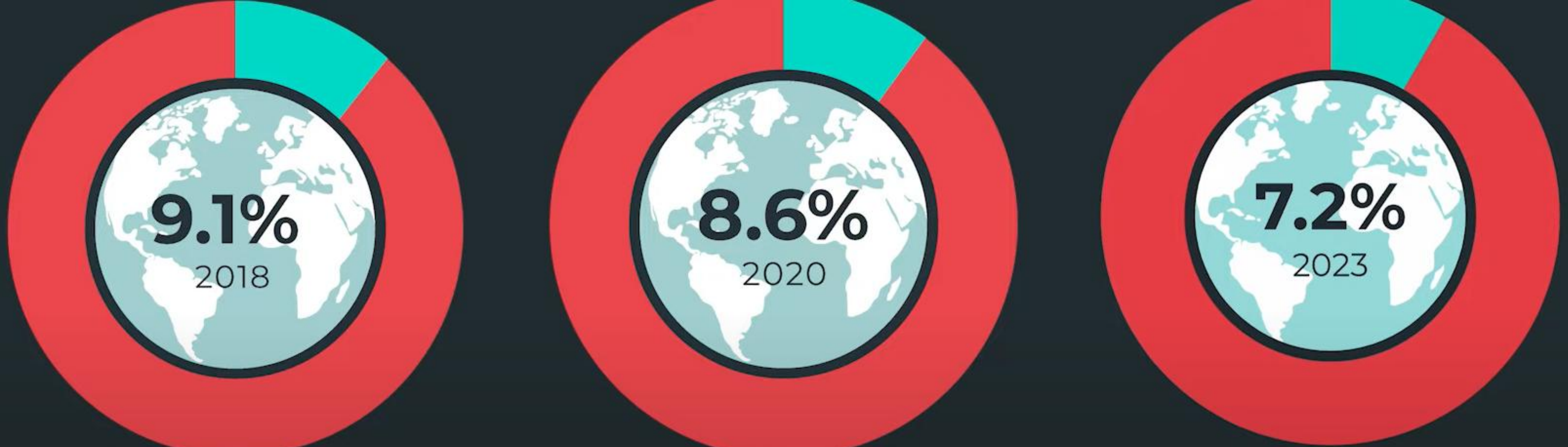
no produkta ietekmes uz vidi nosaka
projektēšanas fāzē pieņemtie lēmumi

(Ellen MacArthur Foundation, 2022)

Materiālu apritīgums Baltijas valstīs un ES, 2010-2020 (%)

Avots: Eurostat

Avots: <https://www.circularity-gap.world/2023>

Pasaules apritīguma rādītājs

Lai arī aprites ekonomika kļūst aizvien populārāka, tomēr lineārās ekonomikas izaugsme ņem virsroku un pasaules apritīguma rādītājs sarūk.

Pārmaiņas ir lēnas

Aprites ekonomika kļūst aizvien populārāka, tomēr materiālu apritīgums samazinās.

3X

The circular economy has reached megatrend status.

The volume of discussions, debates and articles on the concept has almost tripled over the past five years.

-21%

But global circularity is still in decline.

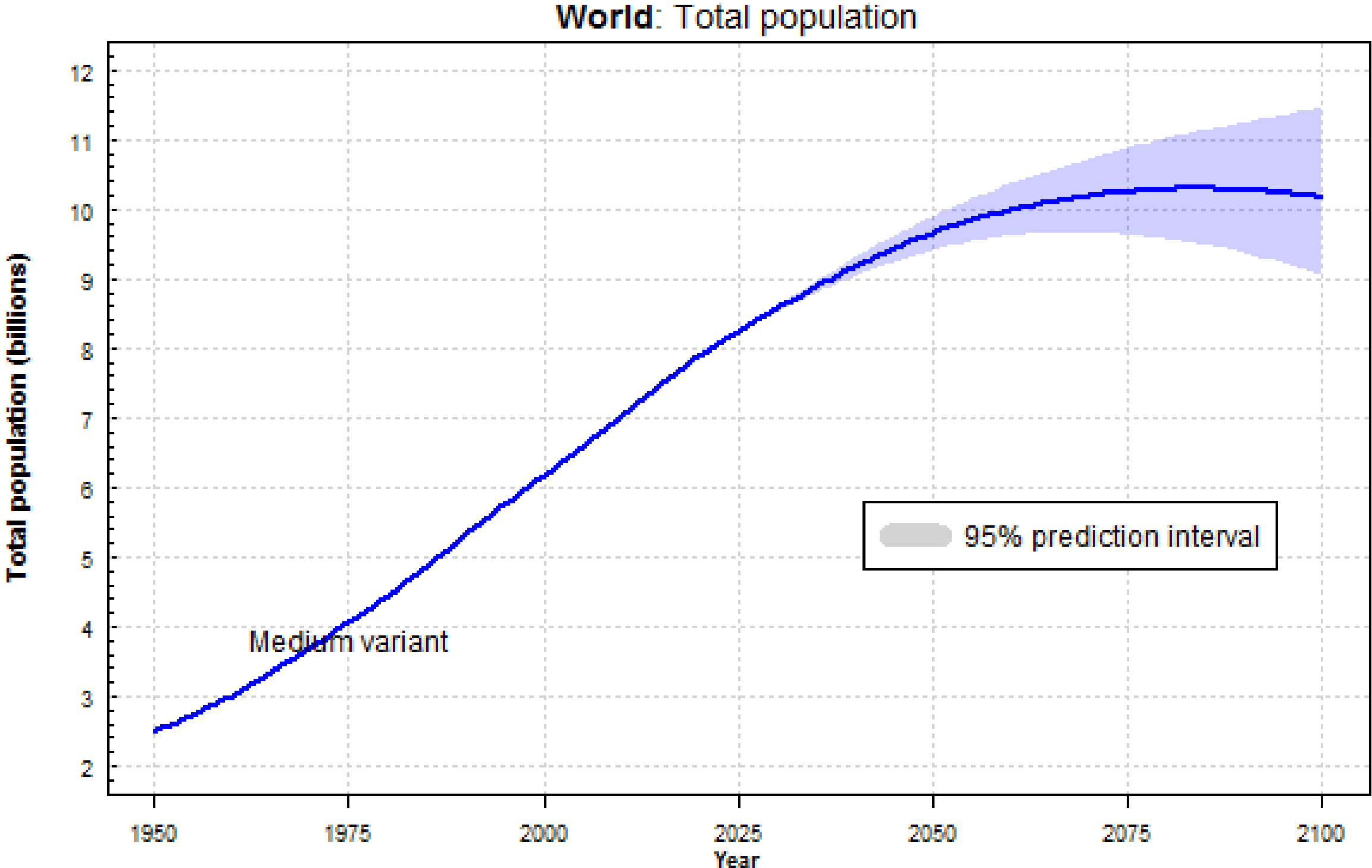
The share of secondary materials consumed by the global economy has decreased from 9.1% in 2018 to 7.2% in 2023—a 21% drop over the course of five years.

28%

And consumption continues to accelerate.

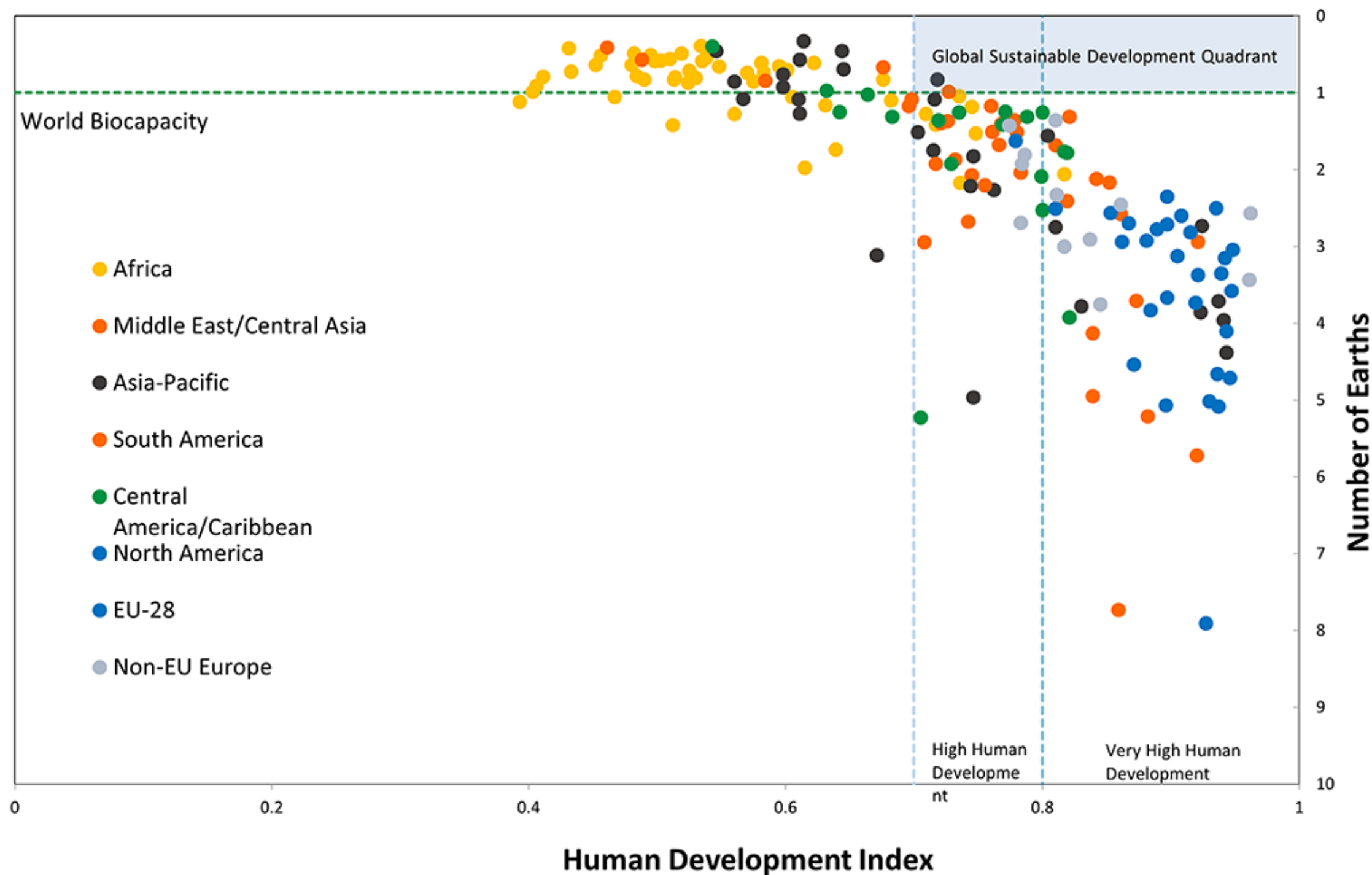
In the same period, we have consumed over 500 gigatonnes. That's 28% of all the materials humanity has consumed since 1900.

Pasaules iedzīvotāju skaits

© 2024 United Nations, DESA, Population Division. Licensed under Creative Commons license CC BY 3.0 IGO.
United Nations, DESA, Population Division. *World Population Prospects 2024*. <http://population.un.org/wpp/>

Ecological Footprint and Human Development Index of Countries (2019)

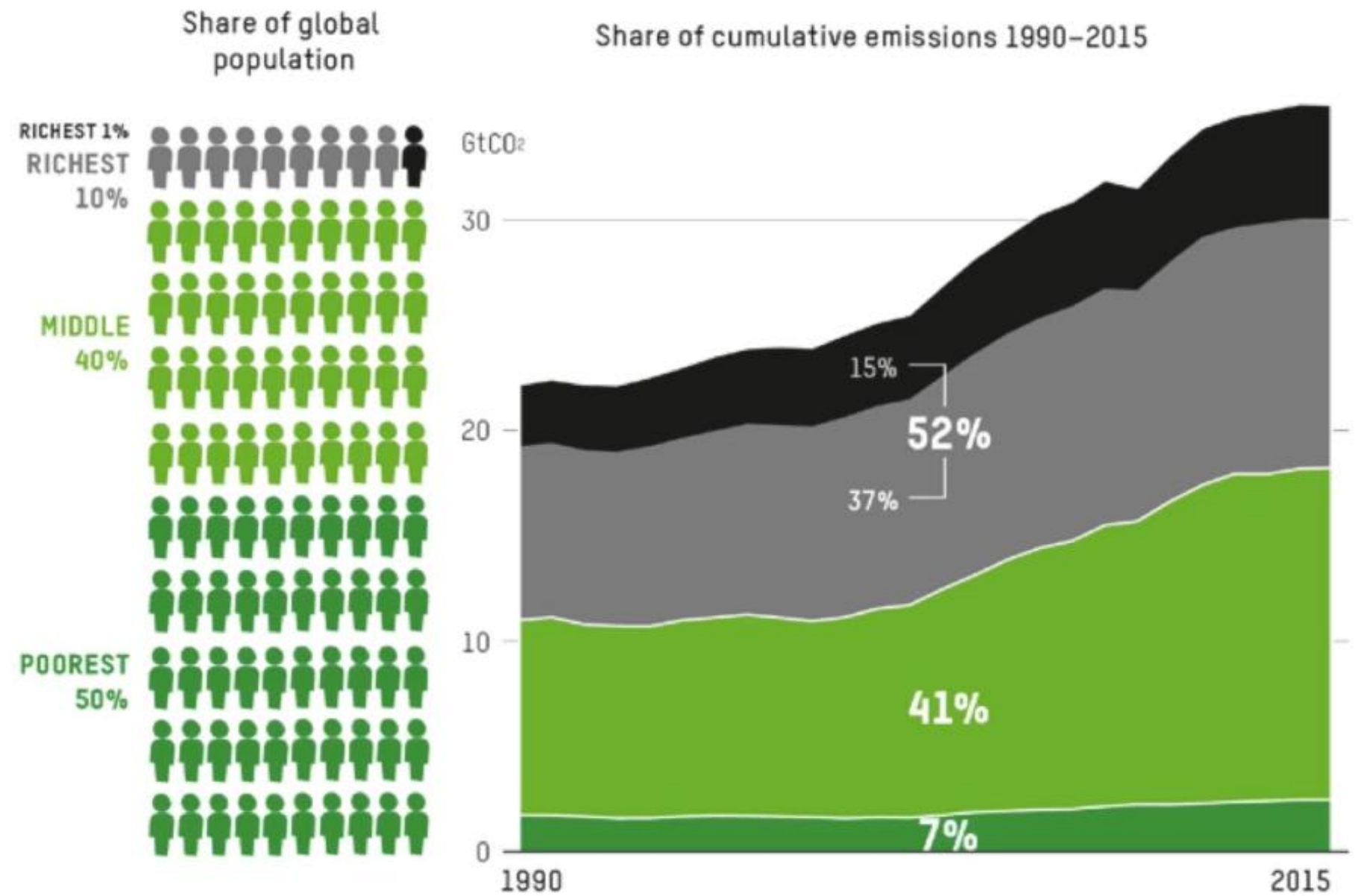

Source: Ecological Footprint: York University Ecological Footprint Initiative & Global Footprint Network. National Footprint and Biocapacity Accounts, 2023 edition. Human Development Index: Human Development Report, 2023, UNDP.

Ekoloģiskās pēdas nospiedums un Tautas attīstības indekss (2019)

Tautas attīstības indekss ir starptautiski atzīts sabiedrības attīstības un dzīves kvalitātes komplekss rādītājs, ko veido, ņemot vērā četrus rādītājus — iedzīvotāju vidējo dzīves ilgumu, lasītprasmi, izglītības iestādes apmeklējošo īpatsvaru un iekšzemes kopproduktu uz vienu iedzīvotāju

Pasaules iedzīvotāju sadalījums pēc ienākumiem un katra ienākumu līmeņa iedzīvotāju kopas radītās SEG emisijas

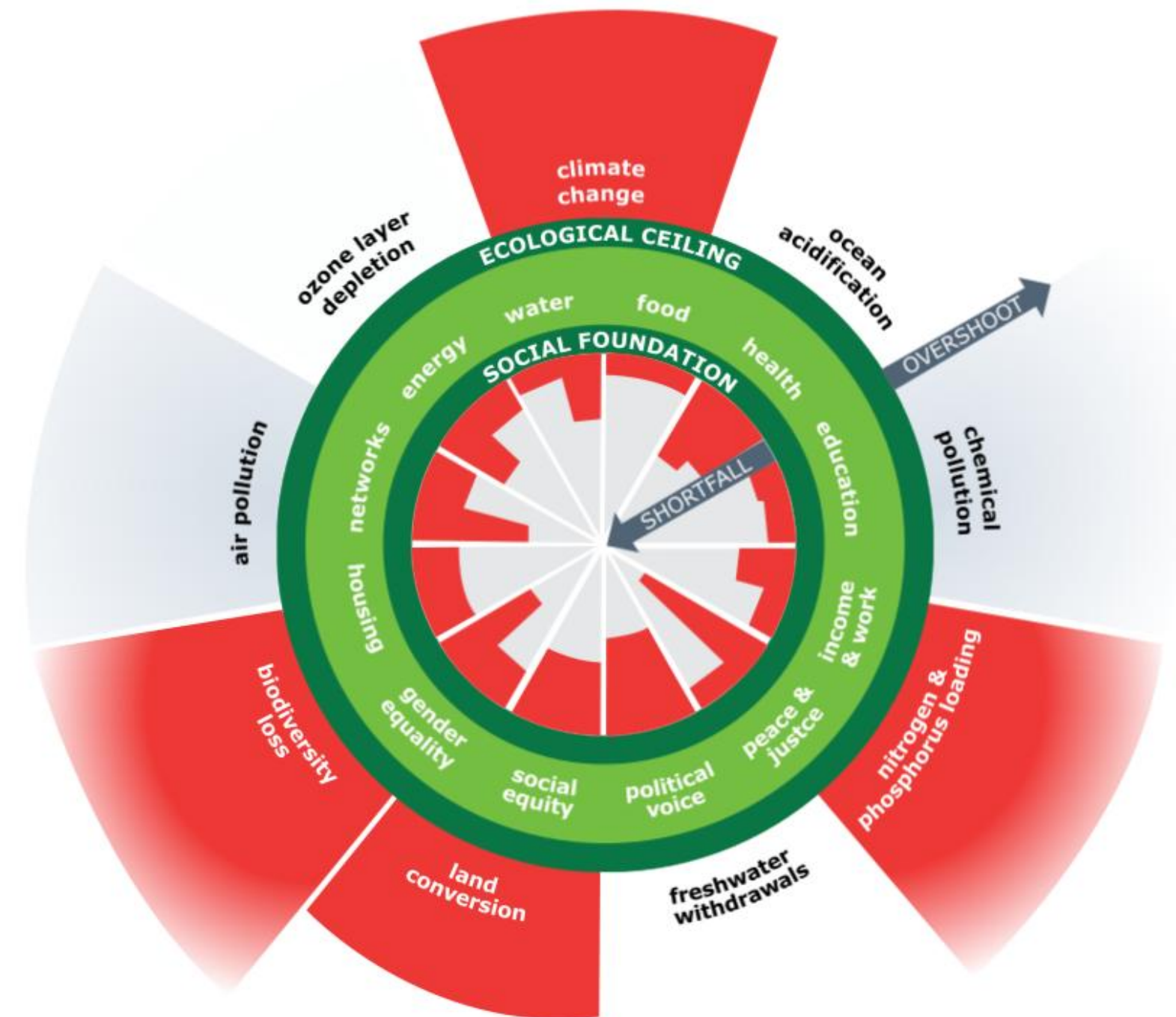
Per capita income threshold [SPPP2011] of richest 1%: \$109k; richest 10%: \$38k; middle 40%: \$6k; and bottom 50%: less than \$6k.
Global carbon budget from 1990 for 33% risk of exceeding 1.5C: 1,205Gt.

(Source: Oxfam)

Sociālo un vides aspektu nozīme ekonomikā

Virtuļa ekonomika (Doughnut Economics)

- Bezgalīga lineārā ekonomika nav iespējama
- Kurš un kā definē izaugsmi? Vai tikai IKP? Vai vispār IKP?
- Kā definēt ilgtspējīgu izaugsmi?
- Ietekme vietējā līmenī un pasaules mērogā

Avots: <https://www.kateraworth.com/doughnut/>

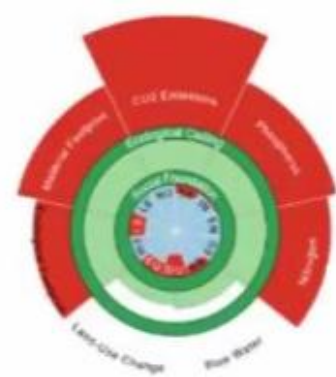
Sabalansēt attīstību

Every nation must transform

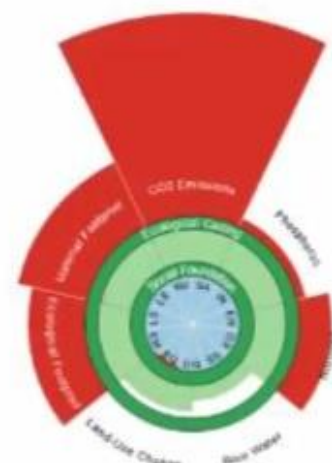
goodlife.leeds.ac.uk

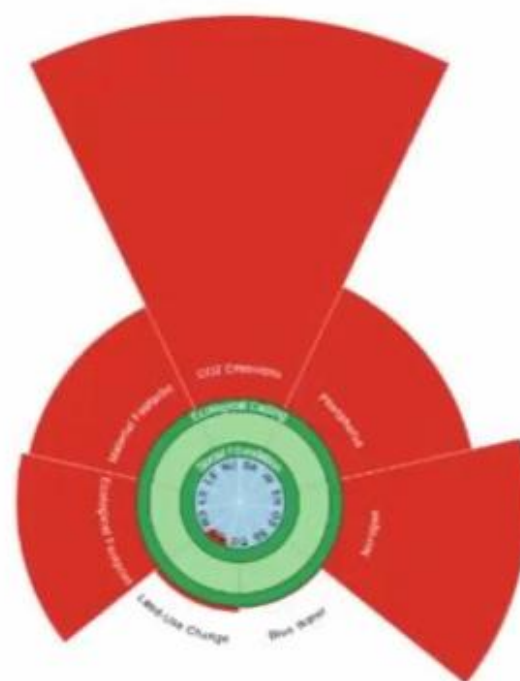
Malawi

China

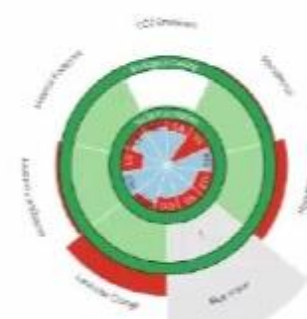

UK

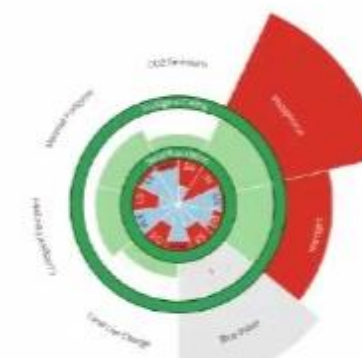

USA

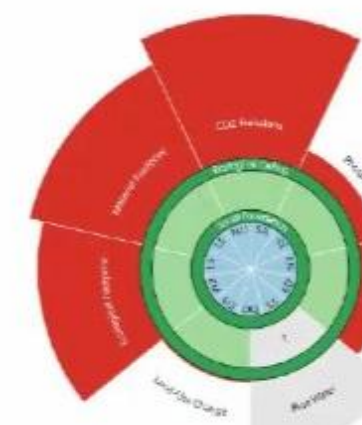
A world deeply out of balance

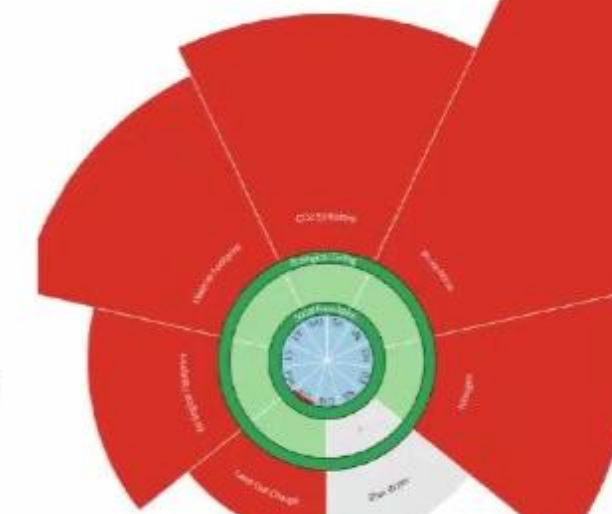
Laos

India

The Netherlands

Australia

Avots: prof. Willem van Winden, Amsterdamas lietišķo zinātņu universitāte

Pāreja no lineārās uz aprites ekonomiku

Nabadzība pārticībā

Cilvēku iedaba

Tirgus likumi

Aprite ekonomikas dažādība

Avots: <https://twitter.com/Emirates247/status/459268629553352704/photo/1>

Pašvaldības loma pārejā uz aprites ekonomiku

Mobilizēt
Izglītēt
Pārvaldīt
Stimulēt
Regulēt

- Atkritumu apjoma samazināšana
- Informēšana un izglītošana sabiedrības patēriņa un uzvedības modeļu ietekmēšanai
- Attieksmes un paradumu maiņa
- Lietu un materiālu atkārtotas izmantošanas veicināšana
- Apritīgi iepirkumi
- Normatīvais regulējums
- Infrastruktūra
- Dati
- Aprites ekonomikas principu ieviešana pilsētvides plānošanā
- Apritīgu uzņēmumu un labošanas pakalpojumu attīstības veicināšana
- Reģionālās simbiozes (pašvaldību sadarbība)
- Labās prakses izplatīšana un godināšana

Supported by:

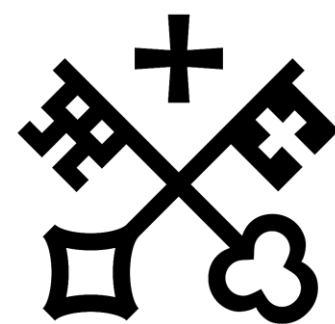

Federal Ministry
for Economic Affairs
and Climate Action

European
Climate Initiative
EUKI

on the basis of a decision
by the German Bundestag

RĪGAS ENERĢĒTIKAS
AĢENTŪRA

ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ

Amsterdam University
of Applied Sciences

U ELISAVA

UNIVERSITAT DE VIC

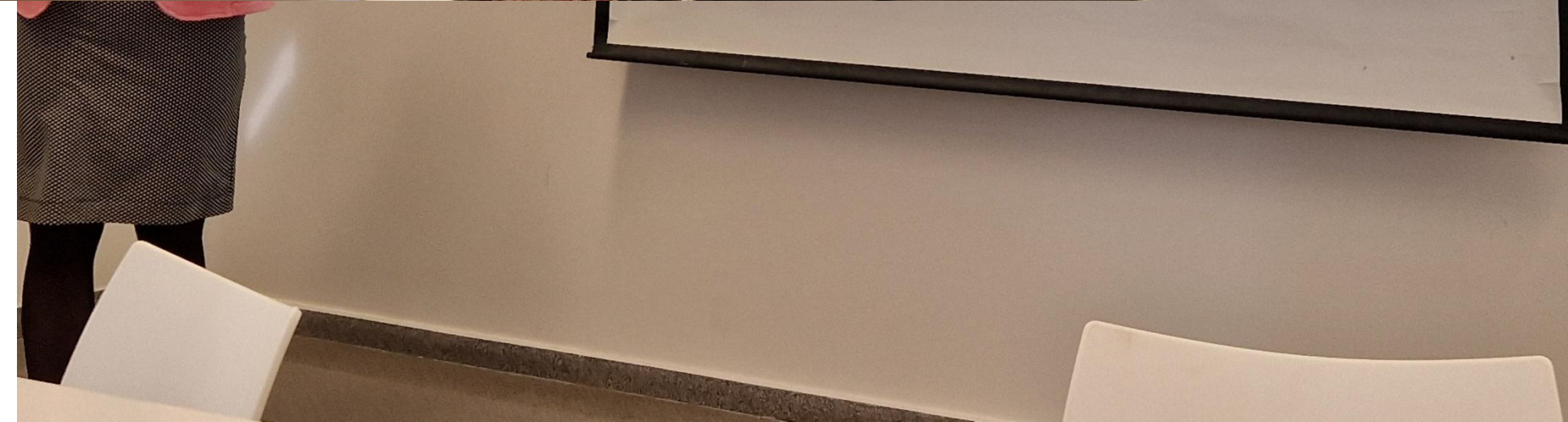
UNIVERSITAT CENTRAL DE CATALUNYA

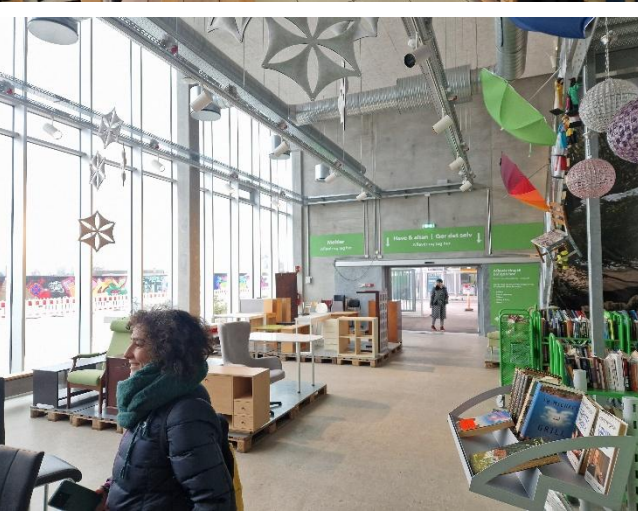
TARTU

Center look like?

<p>BUILDING & HOLDERS</p> <p>Management companies, Trainers and staff of URCs</p>	<p>POLICIES</p> <ul style="list-style-type: none"> - Provision of Waste separation guidelines and making separation mandatory (separated wastes can be brought by citizens; unseparated wastes will be fined). - Collaborate with landfills for educational materials. - Sourcing URC's cleaned and sorted waste in city procurement. - Creative public projects (e.g. parks, bus stations, exhibitions) for creative recycled materials.
<p>Trainers, NGOs, Trainings and workshop, doing innovative projects, etc.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Attractive tax structure (e.g. less tax on goods that have lower CO₂ footprint or second-hand items) - Provide subsidy or financial support in the first 1 or 2 years. - Municipality gives permission to URC to manage waste (in addition to waste management companies)

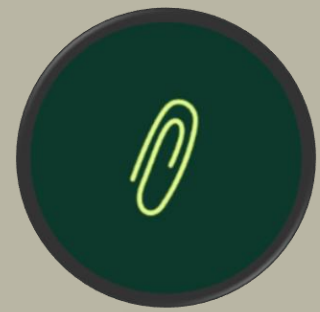

CURE+
CENTRI RESURSU ATKĀRTOTAI
IZMANTOŠANAI UN PĀRSTRĀDEI PILSĒTVIDĒ

Supported by:
 Federal Ministry
for Economic Affairs
and Climate Action

 European
Climate Initiative
EUKI

on the basis of a decision
by the German Bundestag

Sadarbnīca ir vieta

- Aprites ekonomikas rīcības plāna īstenošanai
- Pilotprojektu un jaunu iniciatīvu attīstīšanai
- Sadarbības platformai
- Informācijai un neformālai izglītībai
- Aprites ekonomikas praktizēšanai
- Prasmju attīstīšanai

Dari, kā sludini

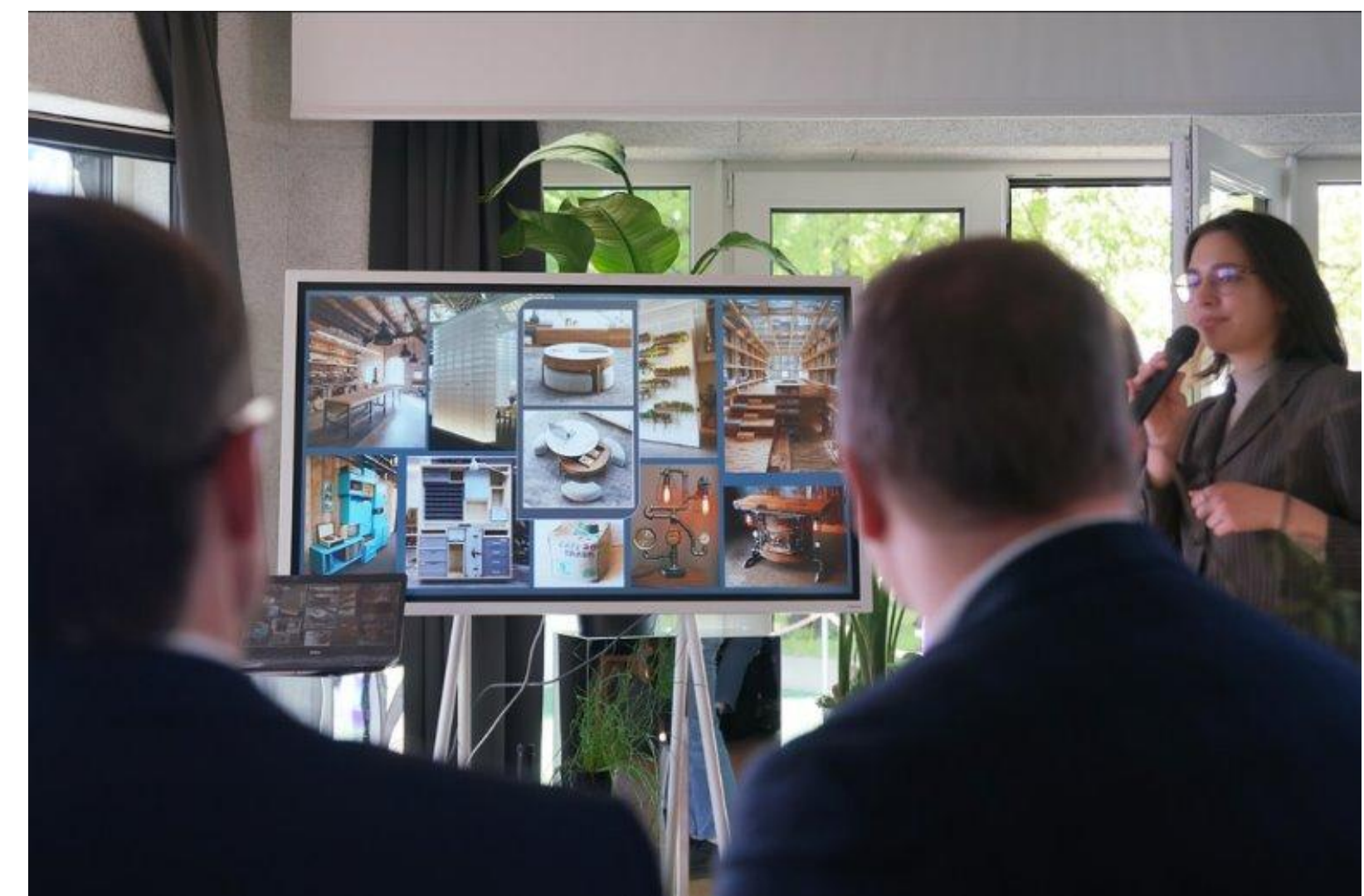
Kā iekārtot Sadarbnīcu pēc aprites ekonomikas un
Jaunā Eiropas Bauhaus principiēm?

Aprites ekonomikas centrs iegūst mūsdienīgus interjera risinājumus

Piektdien, 3. maijā, vides objektā "Šūna" rīdzinieki pirmo reizi tika iepazīstināti ar aprites ekonomikas centra koncepciju un praktisku tā veidošanu Rīgā.

Latvijā ir ļoti daudz resursu, kas netiek lietderīgi izmantoti, bieži vien vēl noderīgas lietas tiek nodotas atkritumos. Daudzām lietām var piešķirt otro elpu – pagarināt to lietošanas ilgumu. Daudzi rīdzinieki aptaujās ir izteikuši vēlmi paši labot un remontēt, diemžēl pilsētvidē

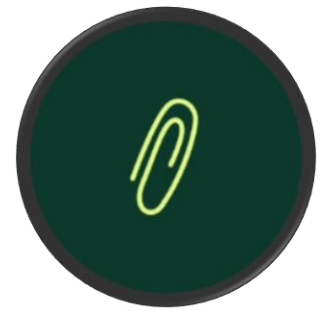
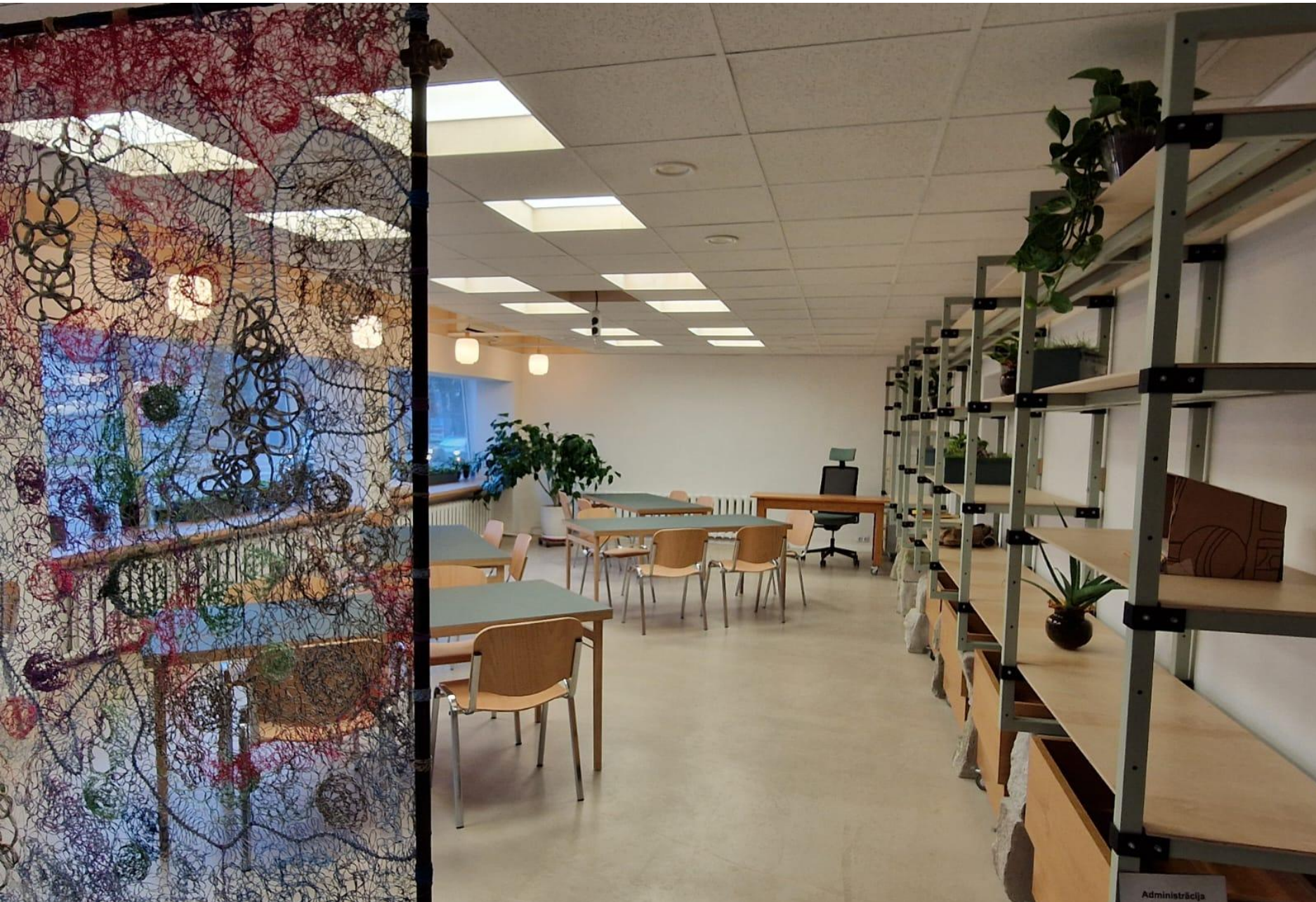

Sadarbņica

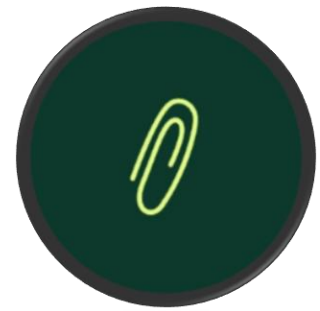

NOVĒLI SADARBŅŅĀI!
Sadarbības
12 AUGŠMĪ
Esselte

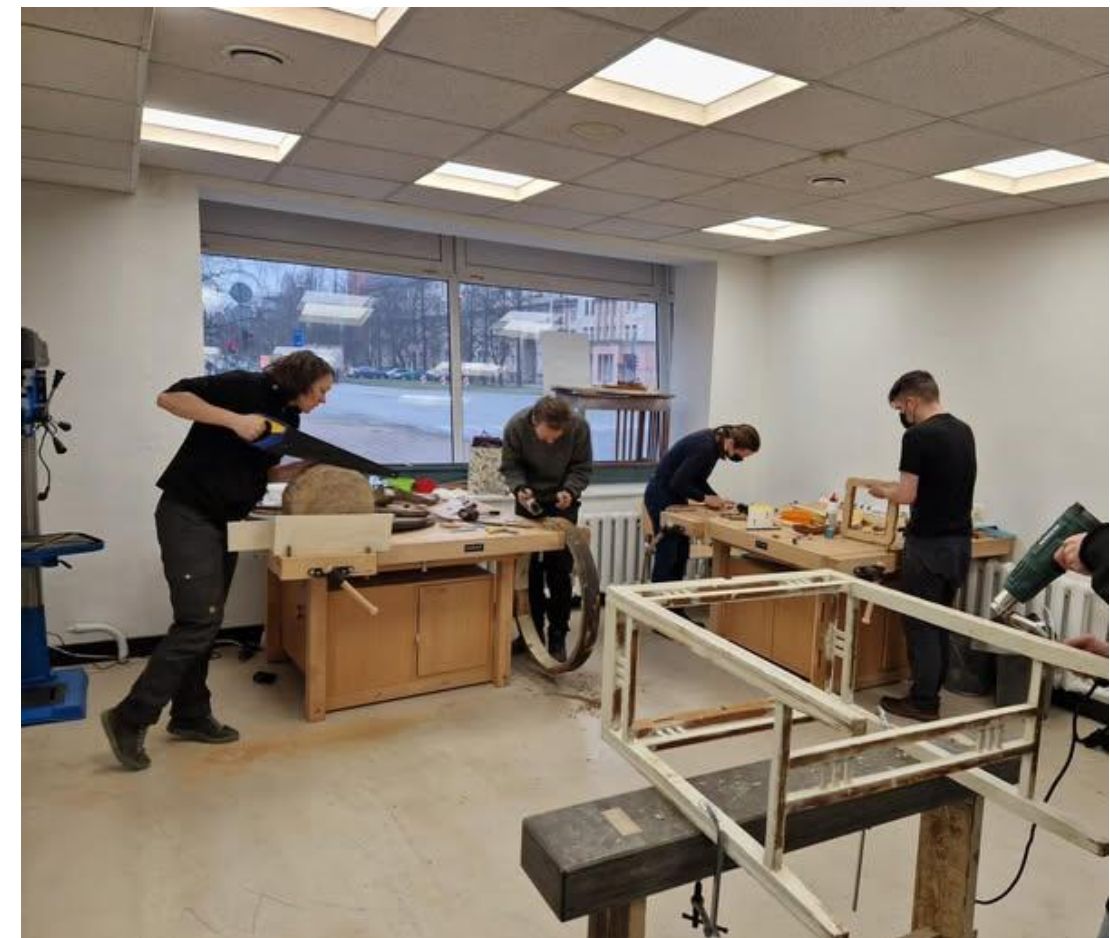

**Kādi apbritīgi risinājumi ir iekļauti
Sadarbības interjerā?**

Sadarbnīcā notiek

- Brīvpieejas darbnīcas un meistarklases iedzīvotājiem
- Aprites ekonomikas brokastis
- Sadarbības pasākumi ar organizācijām un iestādēm
- Izglītojošas programmas skolēniem, studentiem, iedzīvotājiem, pašvaldības darbiniekiem

Šobrīd aktuālais aprites ekonomikas projektos Rīgā

Iepirkuma statuss:	Izsludināts
Izsludināts / publicēts:	26.02.2025
Identifikācijas numurs: 	CAIP 2025/18_AP
Nosaukums: 	Rīgas Centrālās bibliotēkas Bolderājas filiālbibliotēkas dārza labiekārtošana pēc aprites ekonomikas principiem
Regulējošais TA: 	Publisko iepirkumu likums
Procedūra / iepirkums: 	Atklāts konkurss
Iepirkuma profils: 	PIL_AK_bez_e-iesniegšanas

Rīgas valstspilsētas pašvaldība
2024. gada
Aprites ekonomikas indeksa
Praktiķu grupas līderi

Uz sadarbību!

Ieva Kalniņa

kalnina.ieva@riga.lv

+371 29125972

Rīgas enerģētikas aģentūra

sadarbnica@riga.lv

www.rea.riga.lv/sadarbnica